

De verslaggevingsverplichting van ouders-bewindvoerders: soepel en vereenvoudigd of (te) zware belasting? (noot onder Vred. Brugge (I) 25 september 2024)

Peer-reviewed author version

JANS, Amber (2025) De verslaggevingsverplichting van ouders-bewindvoerders: soepel en vereenvoudigd of (te) zware belasting? (noot onder Vred. Brugge (I) 25 september 2024). In: Tijdschrift Voor Familierecht, 2025 (6) , p. 204 -211.

Handle: <http://hdl.handle.net/1942/46321>

Vrederechter: T. Begeyn

Inzake: B.V. en I.D. q.q. bewindvoerders over de persoon en de goederen van J.-M. V.

Beschermde personen – Rechterlijke bescherming – Ouderlijk bewind – Werking – Verplichtingen bewindvoerders – Verslaggeving – Vereenvoudigde verslaggeving – Voorwaarden

Luidens artikel 500/2 oud BW bepaalt de vrederechter in de beschikking die de ouders als bewindvoerders van de beschermde persoon aanstelt, het tijdstip of de omstandigheden waarin en de wijze waarop de ouders verslag uitbrengen.

Aangezien familiale bewindvoering tijdrovend is en het niet eenvoudig is om te voldoen aan de jaarlijkse verslaggevingsplicht, kan worden ingegaan op het verzoek van de ouders-bewindvoerders om deze tijdens de bewindvoering te vereenvoudigen. Bovendien is er wetgeving aangekondigd tot vereenvoudiging van de verslaggevingsplicht. De toegestane vereenvoudiging houdt *in casu* in dat ouders-bewindvoerders minder gedetailleerde informatie over de inkomsten en uitgaven moeten verstrekken in Tabblad 7, mits zij gebruikmaken van elektronische verslaggeving via het CRBP.

.....

(...)

Motivering

Tijdens ons onderhoud in raadkamer ontmoeten wij de bewindvoerders. Zij verzochten om de verslaggeving in een vereenvoudigde vorm te mogen neerleggen. Detaillering van inkomsten en uitgaven voorzien in Tabblad 7 zou daarbij kunnen worden weggelaten.

We zijn er ons van bewust dat het voor familiale bewindvoerders tijdrovend is en niet eenvoudig om te voldoen aan de verslaggevingsplicht en hebben daar alle begrip voor.

Overigens is er wetgevend werk aangekondigd die zou voldoen aan de vraag van familiale bewindvoerders om de verslaggeving te vereenvoudigen. Ook de rechtbank is “in blijde verwachting” van het resultaat van dit wetgevend initiatief.

Beslissing

De vrederechter,

Laat de bewindvoerders toe om een vereenvoudigde verslaggeving zoals hierboven vermeld te hanteren bij de thans af te leveren elektronische verslaggeving.

Zegt voor recht dat de huidige rechterlijke beschermingsmaatregelen gehandhaafd blijven voor onbepaalde duur.

Het beschermingsstatuut kan te allen tijde opnieuw geëvalueerd worden.

De gedingkosten worden begroot op 0 euro.

(...)

Noot – De verslaggevingsverplichting van ouders-bewindvoerders: soepel en vereenvoudigd of (te) zware belasting?

I. Inleiding

1. De wetgever legt in beginsel iedere familiale en professionele bewindvoerder de verplichting op om verslag(en) op te stellen over de verrichtingen en het mandaat als bewindvoerder, en om dit verslag over te maken aan de vrederechter, de beschermde persoon, de andere bewindvoerder(s) en

de vertrouwenspersoon.¹ Indien de beschermde persoon niet langer in staat is het verslag te begrijpen, kan de vrederechter beslissen om de verslaggeving aan de beschermde persoon te schrappen.²

2. Tot 2013 bestond er geen verslaggevingsplicht voor ouders-bewindvoerders tijdens de toen geldende verlengde minderjarigheid. Destijds betrof dit louter een verderzetting van het ouderlijk gezag met alle bevoegdheden die hierbij hoorden, waaronder het gezag over de persoon, het beheer van de goederen en de wettelijke vertegenwoordiging.³ De wet van 17 maart 2013 bracht hier verandering in, waardoor nu elke bewindvoerder verplicht is om een verslag neer te leggen over het bewind over de persoon en/of over de goederen.⁴ Deze verplichting geldt zowel voor de bewindvoerder met een bijstands- als voor de bewindvoerder met een vertegenwoordigingsopdracht.⁵ Doordat de verslaggeving in principe ook geldt ten aanzien van de beschermde persoon, moet de verslaggevingsplicht diens belangenbehartiging en autonomie garanderen.⁶ De *ratio legis* van deze verplichting betreft een transparant beheer, een vlotte communicatie en bijgevolg een vermindering van conflictsituaties.⁷ Het verslag omvat een vereenvoudigde boekhouding over de inkomsten van en de uitgaven voor de beschermde persoon.⁸ Bij KB zijn modellen van schriftelijke verslagen bepaald.⁹

3. Ook op ouders-bewindvoerders rust sinds 1 september 2014 de verplichting een aanvangsverslag op te stellen over zowel de leefsituatie als over de vermogenstoestand van hun kind waarvoor zij als bewindvoerder optreden.¹⁰ De vrederechter zal daarnaast de verdere modaliteiten van een periodiek verslag van ouders-bewindvoerders bepalen, zoals het tijdstip waarop, de omstandigheden waarin en de wijze waarop de ouders het verslag moeten uitbrengen (zie *infra*).¹¹ In het jaarlijks verslag dat wordt afgeleverd aan de vrederechter wordt gerapporteerd over de leefsituatie van de beschermde persoon, het vermogen en veranderingen of belangrijke gebeurtenissen. De bedoeling van de wetgever is evenwel om ouders geen overdreven formaliteiten op te leggen.¹²

4. Bijzonder interessant aan de beschikking van de vrederechter van het eerste kanton Brugge is de interpretatie die de vrederechter geeft aan de verslaggevingsverplichting van familiale bewindvoerders, in het bijzonder ouders-bewindvoerders, zoals bepaald in artikel 500/2 oud BW. De vrederechter maakt *in casu* namelijk gebruik van de mogelijkheid om af te wijken van de standaardvereisten voor verslaggeving, die doorgaans gelden voor zowel familiale als professionele

¹ KONING BOUDEWIJNSTICHTING, *Praktische gids voor familiale bewindvoerders*, 2022, 21-24, www.notaris.be/nieuws-pers/brochures/downloads/230 (geraadpleegd op 6 februari 2025).

² Art. 499/6, eerste lid *in fine* oud BW; art. 499/14, § 1, tweede lid *in fine* oud BW; art. 499/14, § 2, eerste lid *in fine* oud BW.

³ WUYTS T., *Vermogensbeheer door ouder(s), voogd en voorlopige bewindvoerder*, Intersentia, 2005, 119; ROTHIER K., *Verlengde minderjarigheid. De rechtspositie van de mentaal gehandicapte*, die Keure, 2010, 85.

⁴ Wet 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid, *BS* 14 juni 2013.

⁵ ROTHIER K., 'Deel 11. Het opstellen van de verslagen' in SENAËVE P., SWENNEN F. en VERSCHULDEN G. (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, die Keure, 2014, (325) 325.

⁶ MvT bij wetsvoorstel tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen, KAMER, 2010-2011, 11 januari 2011, nr. 53-1009/1, 7-8, 10-11 en 51-52.

⁷ *Ibid.*, 11-12.

⁸ BERTOUILLE V., ROTHIER K. en VAN DEN EEDEN E., *Onbekwaamheid en bescherming – praktische handleiding meerderjarige onbekwame*, Kluwer, 2014, 231-232.

⁹ KB 29 juli 2019 tot vaststelling van de inhoud en de vorm van modellen van verslagen en van vereenvoudigde boekhouding ter uitvoering van de artikelen 498/2, § 4, 499/5, vijfde lid, en 499/14, § 4 van het Burgerlijk Wetboek, *BS* 21 augustus 2019. Dit besluit vervangt het KB van 31 augustus 2014.

¹⁰ Verslag Kamer I, KAMER, 2011-2012, 16 juli 2012, nr. 53-1009/10, 90; RENCHON J.-L., 'Le nouveau régime de la protection judiciaire des incapables majeurs: présentation générale', *RTDF* 2014/2, (241) 263; SCHEERS D. en SCHEERS C., 'Bescherming van meerderjarige onbekwamen: op maat van de praktijk (Deel I)', *RW* 2018-2019/39, (1522) 1531.

¹¹ Art. 500/2 oud BW.

¹² MvT bij wetsvoorstel tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen, KAMER, 2010-2011, 11 januari 2011, nr. 53-1009/1, 58; DEGUEL F., 'La loi du 17 mars 2013 réformant les régimes d'incapacité et instaurant un nouveau statut de protection conforme à la dignité humaine: vers une simplification', *TBBR* 2013/6, (290) 309.

bewindvoerders. De vraag die rijst is onder welke voorwaarden een uitzondering op de verslaggevingsverplichting kan worden toegekend. Moet bijvoorbeeld worden aangetoond dat ouders als bewindvoerders betrouwbaar zijn? En zo ja, op welke wijze? Daarnaast is het onduidelijk welke draagwijdte aan deze uitzondering moet worden gegeven: betreft het een structurele vrijstelling van de verplichtingen, of slechts een modalisering van de gebruikelijke regels?

In de geannoteerde beschikking werd gekozen voor een pragmatische oplossing: de ouders-bewindvoerders mogen een vereenvoudigd verslag indienen, waarbij detaillering van de inkomsten en uitgaven in tabblad 7 kan worden weggelaten mits toepassing van elektronische verslaggeving via het CRBP. Dit lijkt te wijzen op een evenwichtige aanpak, waarbij de vrederechter binnen zijn discretionaire bevoegdheid rekening houdt met de praktische moeilijkheden voor familiale bewindvoerders *in concreto*. De vrederechter gaat in de geannoteerde beschikking niet in op de vraag onder welke voorwaarden een uitzondering op de verslaggevingsplicht kan worden toegekend.

II. Feiten en beschikking

5. De ouders-bewindvoerders verzoeken de vrederechter om de verslaggeving die zij als onderdeel van hun taak als bewindvoerder moeten uitvoeren, in een vereenvoudigde vorm te mogen doen. Als ouders-bewindvoerders over de persoon en de goederen, verzoeken zij de vrederechter tot het voldoen aan deze verslaggevingsplicht door het neerleggen van hun jaarlijks verslag in vereenvoudigde vorm. Zij stellen dat een detaillering van inkomsten en uitgaven voorzien in tabblad 7 daarbij zou kunnen worden weggelaten.

6. Zich bewust van het feit dat de verslaggevingsplicht voor familiale bewindvoerders tijdrovend en niet eenvoudig is, laat de vrederechter van het eerste kanton Brugge toe om een vereenvoudigde verslaggeving voor deze ouders-bewindvoerders te hanteren *indien* deze verslaggeving elektronisch wordt gedaan.

III. Verslaggevingsverplichting voor ouders-bewindvoerders

A. Ouders-bewindvoerders met bijstandsopdracht

7. Indien de ouders, of een van beide ouders, werden aangesteld als bewindvoerder met een bijstandsopdracht, dan geldt de normale verslaggevingsregeling.¹³ In principe is de bewindvoering met een bijstandsopdracht een occasionele verplichting en wordt de verslaggevingsplicht hoe dan ook gemilderd. De wet bepaalt geen afwijkingen specifiek voor ouders-bewindvoerders met een bijstandsopdracht.¹⁴

8. In geval van bewindvoering over de persoon, stelt artikel 498/3, § 1 oud BW dat de vrederechter zelf het tijdstip van, de omstandigheden waarin en de wijze waarop deze verslaggeving moet gebeuren, bepaalt. In principe moet er geen aanvangsverslag worden opgesteld. De vrederechter kan hier evenwel van afwijken en expliciet bepalen dat de bewindvoerder hiertoe verplicht is.¹⁵ De ouders-bewindvoerders met bijstandsopdracht over de persoon leggen in beginsel geen aanvangsverslag noch een jaarlijks verslag neer, tenzij de vrederechter dat oplegt overeenkomstig voormeld artikel.

Indien de bewindvoerder een opdracht van bijstand over de goederen heeft, wordt er wel een jaarlijks verslag neergelegd.¹⁶ Maar ook in dit geval moet er in principe geen aanvangsverslag worden opgesteld.

¹³ Zie art. 498/3 en 498/4 oud BW.

¹⁴ Zie onderafdeling 4 van afdeling 4 van hoofdstuk II/1 van Titel XI oud BW: art. 500 ev. oud BW.

¹⁵ Zie art. 498/3, § 1 oud BW.

¹⁶ *Ibid.*

Indien de bewindvoering een bijstand over de persoon en over de goederen betreft, wordt er jaarlijks één verslag uitgebracht.¹⁷ De vrederechter zal steeds nagaan of dit verslag voldoet aan de voorwaarden bedoeld in artikel 497/8 oud BW waarna de vrederechter dit verslag al dan niet zal goedkeuren.

9. *In casu* gaat het niet om ouders-bewindvoerders met bijstandsoopdracht, maar om ouders-bewindvoerders met een vertegenwoordigingsopdracht.

B. Ouders-bewindvoerders met vertegenwoordigingsopdracht

10. De wetgever heeft voor ouders-bewindvoerders met een vertegenwoordigingsopdracht een specifieke regeling ingeschreven waarmee de vrederechter kan afwijken van de gemeenrechtelijke bepalingen.¹⁸ Met deze afwijking breekt de wetgever met de vroegere regeling inzake het voortbestaan van het ouderlijk gezag, wat strijdig was met de eerbied voor de autonomie van de beschermde persoon. Een meerderjarige persoon wordt namelijk niet meer (terug) onder het 'gezag' van een ander geplaatst (bv. zijn ouders). Deze bepalingen beogen het evenwicht te bewaren tussen enerzijds de eerbiediging van de autonomie van de beschermde persoon, en anderzijds het vertrouwen dat gesteld mag worden in de ouders van de beschermde persoon.¹⁹ De afwijkingen houden dan ook voornamelijk verband met de mogelijkheid tot gezamenlijk optreden van de ouders en de verslaggevingsverplichting.

11. Aan de ouders-bewindvoerders worden in beginsel dezelfde verplichtingen opgelegd als aan andere bewindvoerders met een vertegenwoordigingsopdracht, waardoor de gemeenrechtelijke bepalingen inzake vertegenwoordiging en beheer van overeenkomstige toepassing zijn.²⁰

De artikelen 500-500/4 oud BW voorzien in specifieke afwijkingen op deze gemeenrechtelijke bepalingen. Deze afwijkingen, die voor ouders-bewindvoerders een versoepeling van de regels inhouden, worden door de vrederechter *in concreto* uitgesproken.²¹ De vrederechter kan dit reeds beslissen in zijn aanstellingsbeschikking.²² Tevens bestaan ook afwijkingen *in abstracto*, zoals art. 500/4 oud BW in geval van overlijden van de beschermde persoon of wanneer de beschermde persoon of een nieuwe bewindvoerder uitdrukkelijk om een eindverslag verzoeken.²³

¹⁷ Zie art. 498/3, § 2/1 oud BW.

¹⁸ Zie art. 500-500/4 oud BW; Verslag Kamer I, KAMER, 2011-2012, 16 juli 2012, nr. 53-1009/10, 89-90; MEVESEN B., 'Het bewind: werking en organisatie' in SENAËVE P., SWENNEN F. en VERSCHULDEN G. (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, die Keure, 2014, (141) 150-151; GALLUS N., 'Section 4. Protection judiciaire de la personne' in RENCHON J.-L. (ed.), *Etats généraux du droit de la famille*, Bruylant, 2014, (47) 58.

¹⁹ MvT bij wetsvoorstel tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen, KAMER, 2011-2012, 11 januari 2011, nr. 53-1009/1, 60-61; GALLUS N., 'Section 4. Protection judiciaire de la personne' in RENCHON J.-L. (ed.), *Etats généraux du droit de la famille*, Bruylant, 2014, (47) 58; DEGUEL F., 'Pot-pourri pour les personnes majeures protégées', *JT* 2019/19, (369) 377-378.

²⁰ Zie art. 499 t.e.m. art. 499/22 oud BW; ROTTHIER K., 'Het opstellen van de verslagen' in SENAËVE P., SWENNEN F. en VERSCHULDEN G. (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, die Keure, 2014, 323 ev.

²¹ GALLUS N. en VAN HALTEREN T., *Le nouveau régime de protection des personnes majeures*, Bruylant, 2014, 168-169; VAN DEN EEDEN E., 'Rol van de bewindvoerder' in ROTTHIER K., WUYTS T. en VAN DEN EEDEN E., *Handboek bescherming wilsonbekwamen. Zorgvolmacht en bewind na de wet van 21 december 2018*, Kluwer, 2020, (301) 376.

²² MvT bij wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en tot vereenvoudiging van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek betreffende de onbekwaamheid, en de wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid, KAMER, 2017-2018, 8 oktober 2018, nr. 54-3303/1, 39-40.

²³ VAN DEN EEDEN E., 'Rol van de bewindvoerder' in ROTTHIER K., WUYTS T. en VAN DEN EEDEN E., *Handboek bescherming wilsonbekwamen. Zorgvolmacht en bewind na de wet van 21 december 2018*, Kluwer, 2020, (301) 399.

12. Op 1 juni 2021 werd het elektronisch bewindvoeringsdossier bij wet ingevoerd.²⁴ Omdat een digitale verslaggeving voor heel wat (oudere) ouders-bewindvoerders een uitdaging bleek, kunnen zij zelf kiezen of zij het jaarverslag op papier of elektronisch in het CRBP neerleggen.²⁵

1. Law in the books: soepele en vereenvoudigde verslaggevingsverplichting tijdens en na afloop van het bewind

13. De bewindvoerder in een vertegenwoordigingsregime moet, behoudens specifieke vrijstelling door de vrederechter, binnen de zes weken na de kennisgeving van de beslissing waarbij een maatregel ter bescherming van de persoon bevolen is een aanvangsverslag opstellen.²⁶ Dit geldt onverminderd voor ouders-bewindvoerders, die in een vertegenwoordigingsregime steeds verplicht zijn een aanvangsverslag op te maken. Voor ouders-bewindvoerders gelden echter wel specifieke afwijkingen inzake het periodiek verslag, waardoor artikel 499/14 oud BW niet van toepassing is.

14. Een eerste specifieke afwijking voor ouders-bewindvoerders betreft het *periodiek verslag* over de persoon en de goederen.²⁷ Na de neerlegging van het aanvangsverslag bepaalt de vrederechter het tijdstip, de omstandigheden en de wijze waarop ouders-bewindvoerders periodiek verslag uitbrengen.²⁸ Dit kan reeds in de aanstellingsbeschikking worden vastgelegd, maar ook later tijdens het bewind.²⁹ De vrederechter kan de ouders, de beschermde persoon en de vertrouwenspersoon voorafgaand aan zijn beslissing horen in raadkamer waarna een beschikking volgt.³⁰ Dit laat toe een soepele en vereenvoudigde periodieke verslaggeving toe te staan, zoals een regime waarbij enkel de voorlegging van rekeninguittreksels of de saldi van de rekeningen noodzakelijk is, een vereenvoudiging van de termijn (bv. tweejaarlijkse verslagen), een (tijdelijke) vrijstelling of enkel een verslaggevingsplicht in bepaalde gevallen.³¹ De wetgever erkent dat van de ouders verwacht mag

²⁴ Art. 98 wet 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *BS* 31 december 2018; KB 12 februari 2021 houdende de werking van het centraal register van bescherming van de personen, *BS* 15 maart 2021.

²⁵ Zie art. 1249/3, eerste lid en 1253/2 Ger.W.; KB 12 februari 2021 houdende de werking van het centraal register van bescherming van de personen, *BS* 15 maart 2021. Familiale bewindvoerders hebben de keuze om het verslag al dan niet digitaal neer te leggen, maar neerlegging via het CRBP heeft wel de voorkeur, zie bv. de leidraad 'Bewind leidraad wie wat waarom hoe en wanneer 2022' van de Vrederechten Oost-Vlaanderen: www.rechtbanken-tribunaux.be/sites/default/files/media/vgip-prtp/oost-vlaanderen/documents/bewind-leidraad-wie-wat-waarom-hoe-en-wanneer_202211.pdf (geraadpleegd op 6 februari 2025).

²⁶ Zie art. 499/6 oud BW *juncto* art. 500/1 oud BW; MOSSELMANS S. en VAN THIENEN A., 'Art. 500/1 oud BW' in *Comm.Pers.*, Kluwer, 2015, 1-2.

²⁷ DEGUEL F., 'Pot-pourri pour les personnes majeures protégées', *JT* 2019/19, (369) 277-378.

²⁸ Art. 500/2 oud BW; MvT bij wetsvoorstel tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen, KAMER, 2010-2011, 11 januari 2011, nr. 53-1009/1, 60; Verslag Kamer I, KAMER, 2011-2012, 16 juli 2012, nr. 53-1009/10, 89-90; GALLUS N., 'Section 4. Protection judiciaire de la personne' in RENCHON J.-L. (ed.), *Etats généraux du droit de la famille*, Bruylant, 2014, (47) 58-59; SCHEERS D. en SCHEERS C., 'De vrederechter, de bewindvoerder en het bewind: een jaar later. In de beperking kent men de meester', *T.Vred.* 2015/7-8, (273) 285.

²⁹ Art. 35 wet 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *BS* 31 december 2018; MvT bij wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en tot vereenvoudiging van de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek betreffende de onbekwaamheid, en de wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid, KAMER, 2017-2018, 8 oktober 2018, nr. 54-3303/1, 39-40.

³⁰ SCHEERS D. en WUYTS T., *De vrederechter en het bewind*, Intersentia, 2014, 309.

³¹ MvT bij wetsvoorstel tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen, KAMER, 2010-2011, 11 januari 2011, nr. 53-1009/1, 12-13 en 60; SCHEERS D. en SCHEERS C., *Bewind 2.0. Artikelsgewijze commentaar bescherming meerderjarige personen na de wet van 21 december 2018*, Intersentia, 2019, 96-97; VANDERHULST V., *Zorgplanning voor meerderjarige zorgkinderen. Persoonsrechtelijke, familiaal(vermogens)rechtelijke en sociaalrechtelijke aspecten*, Kluwer, 2024, 685-686; DEGUEL F., 'La loi du 17 mars 2013 réformant les régimes d'incapacité et restaurant un nouveau statut de protection conforme à la dignité humaine: vers une simplification', *TBBR* 2013/6, (290) 309; SCHEERS D. en SCHEERS C., 'De vrederechter, de bewindvoerder en het bewind: een jaar later. In de beperking kent men de meester', *T.Vred.* 2015/7-8, (273) 285.

worden dat zij het beste voorhebben met hun kind waardoor een zeker vertrouwen in de ouders mag worden gesteld.³²

Reeds eerder oordeelde de vrederechter van het kanton Landen-Zoutleeuw in dit verband dat hij niet goed begrijpt waarom ouders die geen verslagen moeten voorleggen over het beheer van de goederen van hun minderjarig kind, plots wel met een zware verslaggevingsplicht belast moeten worden wanneer dit kind meerderjarig wordt.³³ Verder stelt dezelfde vrederechter vast dat de vrijstelling van de verslaggevingsplicht volgens de letterlijke bewoordingen van artikel 500/2 oud BW enkel geldt voor ouders-bewindvoerders van een onbekwaam kind, maar dat deze per analogie kan worden toegepast op (de) pleegouder(s) die werd(en) aangesteld als bewindvoerder over het pleegkind wanneer uit de feiten blijkt dat de relatie tussen de pleegouder(s) en het pleegkind niets verschilt van een 'normale' ouder-kindrelatie.³⁴

15. Een tweede specifieke afwijking voor ouders-bewindvoerders betreft het *eindverslag*.³⁵ De ouders moeten slechts rekenschap en verantwoording afleggen op uitdrukkelijk verzoek van de beschermde persoon ten aanzien van wie de beschermingsmaatregel werd stopgezet, of op verzoek van een nieuwe bewindvoerder. Indien de bewindvoering eindigt door het overlijden van de beschermde persoon, dan moet er slechts verantwoording worden afgelegd op uitdrukkelijk verzoek van de erfgenamen.³⁶

16. *In casu* besluit de vrederechter dat een vereenvoudigde verslaggeving mogelijk is na de ouders-bewindvoerders te hebben gehoord in raadkamer. De vrederechter staat in zijn beschikking toe dat de ouders-bewindvoerders een vereenvoudigd periodiek/jaarlijks verslag mogen neerleggen, maar enkel wanneer zij gebruik maken van de elektronische verslaggeving in het CRBP (*i.e.* de wijze waarop). Deze vereenvoudiging bestaat eruit dat de detaillering van de inkomsten en uitgaven voorzien in Tabblad 7 door de ouders-bewindvoerders mag worden weggelaten (*i.e.* de omstandigheden waarin). De vrederechter wijzigt niets aan het tijdstip waarop het verslag moet worden neergelegd.

2. Law in practice: knelpunten voor ouders-bewindvoerders in de praktijk

17. Momenteel is het aan de ouders-bewindvoerders om aan de vrederechter te vragen deze afwijking van de gemeenrechtelijke bepalingen te beoordelen, aangezien de wet niet strikt bepaalt dat de vrederechter dit automatisch moet nagaan of toekennen. De vrederechter kan bij de organisatie van de rechterlijke beschermingsmaatregel wel bepalen of de ouders-bewindvoerders een vereenvoudigde verslaggevingsverplichting mogen doen. Dit is althans het geval voor rechterlijke beschermingsmaatregelen uitgesproken op of na 1 september 2014, dus na de inwerkingtreding van de wet van 17 maart 2013.³⁷ Dit is niet zo vanzelfsprekend voor de personen die verlengd minderjarig zijn verklaard en automatisch, sinds 1 september 2019, krachtens de wet in het bewind zijn

³² MvT bij wetsvoorstel tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen, KAMER, 2010-2011, 11 januari 2011, nr. 53-1009/1, 11-12 en 60; hetzelfde geldt voor pleegouders, zie Vred. Landen-Zoutleeuw (zetel Landen) 24 oktober 2019, *T.Vred.* 2020/5-6, (317) 319.

³³ Vred. Landen-Zoutleeuw (zetel Landen) 24 oktober 2019, *T.Vred.* 2020/5-6, (317) 317-319.

³⁴ Zie WUYTS T., 'Overzicht van rechtspraak. Personenrecht (2009-2022)', *TPR* 2023/4, (1657) 1704-1705: "De vrederechter stelt vast dat het kind al van heel jonge leeftijd in het gezin verblijft. De familierechtbank delegerde bovendien alle bevoegdheden van ouderlijk gezag aan de pleegouders. Het pleegkind werd in het gezin van de pleegouders opgenomen en omringd met dezelfde zorgen als de eigen kinderen van de pleegouders. (...) Zelf beschouwt zij haar pleegouders ook als werkelijke ouders".

³⁵ Art. 500/4 oud BW.

³⁶ ROTTHIER K., 'Deel 11. Het opstellen van de verslagen' in SENAËVE P., SWENNEN F. en VERSCHULDEN G. (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, die Keure, 2014, (325) 343-344.

³⁷ Art. 233 wet 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid, *BS* 14 juni 2013.

ingekanteld.³⁸ De nieuwe bepalingen inzake het bewind leggen de ouders namelijk verregaande verslagverplichtingen op, zeker in vergelijking tot het statuut van de verlengde minderjarigheid. Voor deze groep beschermde personen ontbreekt een uitdrukkelijke wettelijke bepaling, waardoor onduidelijk is of ouders expliciet om een vereenvoudigde verslaggevingsverplichting moeten verzoeken. Deze leemte in de wetgeving kan een obstakel vormen voor een uniforme toepassing en roept vragen op over de interpretatie van artikel 500/2 oud BW en de bedoeling van de wetgever. Tot op heden is hier geen wettelijke oplossing voor geboden, waardoor de toepassing van de verslaggevingsverplichting bij ouders-bewindvoerders die automatisch zijn ingekanteld in het bewind sterk afhangt van de praktijk. Veel vrederechters hebben destijds wellicht de ouders-bewindvoerders uitgenodigd in raadkamer om vervolgens een beschikking te treffen, waarna een volledige verslaggevingsplicht van toepassing werd verklaard. Het staat ook deze ouders-bewindvoerders vrij om bij aanvang of tijdens het bewind aan de vrederechter een vereenvoudigde verslaggeving te vragen. Artikel 500/2 oud BW kan namelijk zo geïnterpreteerd worden dat dit niet enkel op tijdstip van organisatie mogelijk is, maar ook tijdens het reeds geldende bewind.

18. Uit de praktijk blijkt de verslaggevingsplicht voor ouders-bewindvoerders een zware last te zijn.³⁹ Hoewel de wetgever de mogelijkheid biedt tot een vereenvoudigde verslaggeving, wordt deze vereenvoudiging niet vaak toegepast.⁴⁰ Dit blijkt ook uit het empirisch onderzoek dat werd beschreven in het eindrapport van de evaluatie van de wet van 17 maart 2013.⁴¹ En wanneer deze vereenvoudiging wel wordt toegepast, is de toepassing ervan erg uiteenlopend.⁴² Aan de respondenten werd gevraagd hoe vaak er in een afwijking van de verslaggevingsverplichting voor ouders-bewindvoerders wordt voorzien. Het voorzien van een afwijking blijkt eerder de uitzondering dan de regel te zijn. Vervolgens werd gepolst naar de vorm die deze afwijking dan aanneemt. Deze afwijkingen omvatten o.a. een vereenvoudiging van de elementen die in het verslag worden opgenomen, een verlenging van de termijn (bv. tweejaarlijkse verslagen), een (tijdelijke) vrijstelling van de verslaggevingsplicht of enkel een verslaggevingsplicht in bepaalde gevallen.⁴³ Deze mogelijke vormen, die een versoepeling van de verslaggevingsplicht inhouden, worden ook in de rechtsleer zo verdedigd (*supra*, nr. 14). De vrederechter zal de modaliteiten van de afwijking zelf bepalen. Dit betekent dat de verslaggeving voor bepaalde ouders-bewindvoerders dus soepeler kan zijn dan voor andere ouders-bewindvoerders en zeker soepeler dan voor andere familiale en professionele bewindvoerders. De vrederechter kan bv. ook bepalen dat verslaggeving geheel of gedeeltelijk niet nodig is. Een uitzondering kan dus verschillende vormen aannemen. Zo kan de vrederechter een verslag opgemaakt door ouders-bewindvoerders bv. enkel noodzakelijk vinden bij ingrijpende wijzigingen zoals het overlijden van één ouder of een verhuis van de beschermde persoon naar een voorziening.⁴⁴

³⁸ Zie WUYTS T., *De nieuwe wet op het bewind*, Kluwer, 2014, 53; SCHEERS D. en WUYTS T., *De vrederechter en het bewind*, Intersentia, 2014, 67-68; WUYTS T., 'Een jaar toepassing van het eengemaakte beschermingsstatuut. Een tussentijdse evaluatie en aanbevelingen tot bijsturing waar nodig' in DAMBRE M. en LECOCQ P. (eds.), *Rechtskroniek voor de Vrede- en Politierichters 2015*, die Keure, 2015, (1) 8-9.

³⁹ Vraag en antwoord nr. 609 van mevr. HANUS M. van 28 juni 2021, KAMER, 2020-2021, 15 juli 2021, nr. 55-59, 257-260.

⁴⁰ DEGUEL F., 'Pot-pourri pour les personnes majeures protégées', *JT* 2019/19, (369) 377-378.

⁴¹ Zie WUYTS T., DANDOY N., SWENNEN F., HENNAU S., HACON M. en JEURISSEN L., 'Evaluatie van de wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid. Eindrapport', studie uitgevoerd in opdracht van de FOD Justitie overeenkomstig artikel 224 wet 17 maart 2013, juni 2024, 106-207: 'rechterlijke bescherming'.

⁴² *Ibid.*, 143, nr. 313.

⁴³ *Ibid.*, 144, nr. 314: deze voorbeelden worden in het eindrapport in dalende lijn vernoemd met het laatste voorbeeld als minst voorkomende voorbeeld.

⁴⁴ MvT bij wetsvoorstel tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen, KAMER, 2011-2012, 11 januari 2011, nr. 53-1009/1, 60-61; KONING BOUDEWIJNSTICHTING, *Praktische gids voor familiale bewindvoerders*, 2022, 23, www.kbs-frb.be/nl/praktische-gids-voor-familiale-bewindvoerders (geraadpleegd op 6 februari 2025).

19. In sommige kantons is er zelfs geen toepassing van de soepele verslaggevingsverplichting uit artikel 500/2 oud BW, waardoor een eenduidige werkwijze ontbreekt.⁴⁵ Vrederechters gaan erg verschillend om met de mogelijkheid tot een vereenvoudigde verslaggevingsverplichting. Terwijl sommige vrederechters bereid zijn om tegemoet te komen aan de specifieke situatie van ouders-bewindvoerders, zoals de vrederechters van de kantons Brugge en Landen-Zoutleeuw (*supra*, nr. 4 en nr. 14), hanteren andere vrederechters mogelijk een eerder strikte interpretatie van de wet.⁴⁶ Deze uiteenlopende benadering brengt rechtsonzekerheid met zich mee, omdat ouders-bewindvoerders zo niet altijd kunnen inschatten welke verplichtingen op hen van toepassing zullen zijn. Dit kan leiden tot frustraties bij ouders-bewindvoerders, zeker wanneer zij met onvoorziene (zware) administratieve verplichtingen worden geconfronteerd.

Hoewel de wetgever als doel had om de administratieve verplichtingen voor ouders te verlichten, lijkt een volledige vrijstelling van de verslaggevingsplicht te verregaand.⁴⁷ Het antwoord op de vraag of deze vrijstelling mogelijk is, is afhankelijk van de interpretatie die aan artikel 500/2 oud BW wordt gegeven: enerzijds kan de vrederechter de verplichtingen voor ouders-bewindvoerders beperken of afschaffen, maar anderzijds kan deze bepaling ook in die zin geïnterpreteerd worden dat er steeds een verslag moet zijn maar dan in vereenvoudigde vorm. Een volledige vrijstelling zou volgens sommige rechtsleer haaks staan op de essentie van een gerechtelijke bescherming, namelijk het invoeren van een controle over het beheer van het vermogen van de beschermde persoon.⁴⁸ Het onverkort afwijzen van de mogelijkheid tot vereenvoudigde verslaggevingsverplichting voor ouders-bewindvoerders kan dan weer worden geïnterpreteerd als het negeren van de bedoeling van de wetgever.

Uit empirisch onderzoek blijkt bovendien dat een meerderheid van de respondenten positief staat tegenover de vragen of ouders vrijgesteld moeten worden van alle verslaggevingsverplichtingen, of ze over een volledige budgettaire vrijheid moeten beschikken en of ze vrijgesteld moeten worden van het gebruik van het CRBP.⁴⁹ Deze resultaten wijzen op een behoefte aan meer maatwerk en duidelijkheid in de toepassing van vereenvoudigde verslaggevingsverplichting voor ouders-bewindvoerders.

20. *In casu* betreft de geannoteerde beschikking geen modalisering van de termijn waarop een verslag moet worden neergelegd door de ouders-bewindvoerders. *In casu* besliste de vrederechter enkel tot vereenvoudiging van de elementen opgenomen in het verslag van de ouders-

⁴⁵ Vraag nr. 2507 van de heer GEENS K. van 20 maart 2024, KAMER, 2023-2024, 29 april 2024, nr. 55-0133, 68-69; WUYTS T., DANDOUY N., SWENNEN F., HENNAU S., HACON M. en JEURISSEN L., 'Evaluatie van de wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid. Eindrapport', studie uitgevoerd in opdracht van de FOD Justitie overeenkomstig artikel 224 wet 17 maart 2013, juni 2024, 143-144, nr. 313-314.

⁴⁶ Zie bv. de leidraad Bewindvoering van de vredegerichten Oost-Vlaanderen: www.rechtbanken-tribunaux.be/sites/default/files/media/vgip-prtp/oost-vlaanderen/documents/bewind-leidraad-wie-wat-waarom-hoe-en-wanneer_202211.pdf (geraadpleegd op 6 februari 2025); zie bv. formulier periodiek verslag bewindvoering over de persoon en de goederen vertegenwoordiging van de vredegerichten van Limburg: www.rechtbanken-tribunaux.be/sites/default/files/media/vgip-prtp/limburg/documents/vertegenwoordiging-jaarverslag-bewind-persoon-en-goederen.pdf (geraadpleegd op 6 februari 2025).

⁴⁷ MvT bij wetsvoorstel tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen, KAMER, 2011-2012, 11 januari 2011, nr. 53-1009/1, 60-61.

⁴⁸ Zie ROTTHIER K., 'De vrederechter en de rechterlijke bescherming' in ROTTHIER K., VAN DEN EEDEN E. en BOGAERT J., *Handboek bescherming wilsonbekwamen. Zorgvolmacht en bewind na de wet van 21 december 2018*, Kluwer, 2020, (185) 211; *contra* SCHEERS D. en SCHEERS C., *Bewind 2.0. Artikelsgewijze commentaar bescherming meerderjarige personen na de wet van 21 december 2018*, Intersentia, 2019, 96.

⁴⁹ WUYTS T., DANDOUY N., SWENNEN F., HENNAU S., HACON M. en JEURISSEN L., 'Evaluatie van de wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid. Eindrapport', studie uitgevoerd in opdracht van de FOD Justitie overeenkomstig artikel 224 wet 17 maart 2013, juni 2024, 182, nr. 418: "(...) merk op dat aan Franstalige kant slechts 10 antwoorden werden geregistreerd op deze vragen: Ouders moeten vrijgesteld worden van alle verslaggevingsplichten: * Ja: NL: 58,13% - FR: 50%, * Nee: NL: 28,04% - FR: 40%, * Geen mening: NL: 13,82% - FR: 10%".

bewindvoerders. Deze vereenvoudiging bestaat erin dat de detaillering van de inkomsten en uitgaven voorzien in Tabblad 7 door de ouders-bewindvoerders kunnen worden weggelaten.

C. Toekomstperspectief: van verplicht naar verlicht?

21. Ten eerste zit er een praktische storing op de lijn naar vereenvoudigde verslaggeving voor ouders-bewindvoerders. Hoewel de vrederechter *in casu* vereenvoudigde verslaggeving toestaat, zal deze beslissing praktisch moeilijk uitvoerbaar zijn. Het CRBP maakt dit momenteel praktisch onmogelijk: het digitale register vereist immers dat alle open velden volledig worden ingevuld, zo niet ontstaan er rode velden en krijgen de meeste ouders-bewindvoerders een aansporing om deze rode velden in de toekomst te vermijden. Zelfs wanneer vrederechter soepel omgaan met de verslaggevingsverplichting, verhindert het systeem een vlotte toepassing.⁵⁰ Artikel 500/2 oud BW wordt in de praktijk dus nauwelijks werkbaar. Een aanpassing van het systeem is noodzakelijk om ouders-bewindvoerders ook elektronisch te laten voldoen aan hun vereenvoudigde verslaggevingsverplichting.

22. Ten tweede blijkt uit het empirisch onderzoek in het raam van de evaluatie van de wet van 17 maart 2013 dat de meerderheid van de respondenten aangeeft dat de opvolging van bewindvoering door de ouders nog verbeterd kan worden door in de wet een duidelijker kader voor de verslaggevingsplicht van de ouders in te schrijven.⁵¹ Daarnaast pleiten velen voor een volledige gelijkstelling van ouders met andere bewindvoerders.

Een duidelijker wetgevend kader is inderdaad wenselijk, want de realiteit creëert momenteel een grijze zone. Dit kader moet wel voldoende genuanceerd blijven. Een volledige gelijkstelling van ouders-bewindvoerders met andere (familiale en professionele) bewindvoerders, zoals voorgesteld door een groot deel van de respondenten, is m.i. geen goede oplossing. Ouders handelen doorgaans uit zorg en verantwoordelijkheid voor hun kind, en bevinden zich hierdoor in een unieke positie ten opzichte van de andere bewindvoerders. Bijkomend mogen ouders-bewindvoerders m.i. ook niet worden gelijkgesteld met andere *familiale* bewindvoerders, aangezien dit zou kunnen leiden tot een onnodige inmenging in de gezinsrealiteit. Een onderscheid tussen ouders-bewindvoerders en andere familiale bewindvoerders en een specifiek uitzonderingsregime voor ouders is m.i. dus nog steeds noodzakelijk.

Toch mag de unieke positie van ouders niet leiden tot een volledige afschaffing van toezicht, aangezien in bepaalde situaties controle essentieel blijft. Er moet dus een goede balans gevonden worden tussen vertrouwen en controle, afgestemd op de concrete omstandigheden. Hiervoor moet de wet verduidelijkt worden (o.a. inzake de voorwaarden en draagwijdte van een uitzondering (zie *supra*, nr. 4). Een gelijkstelling met andere bewindvoerders is dus niet de oplossing, maar een meer samenhangend toepassingskader wél.⁵²

23. Ook middenveldorganisaties pleiten voor een verduidelijking van het wettelijk kader. In een open brief wijst STAN (Vlaamse Stuurgroep Welzijn-Bewindvoering) erop dat ouders-bewindvoerders redelijkerwijs mogen verwachten dat deze wettelijke mogelijkheid tot vereenvoudiging van de verslaggevingsverplichting wordt toegepast. Er wordt beschreven dat bewindvoering “*een rechterlijke maatregel is om mensen juridisch te beschermen en bij te staan en om aan ouders-bewindvoerders de*

⁵⁰ Zie HAMERLINCK W., HEMBERG G., VANDAMME E. en VANHOUTTE J., *Bewindvoering in de praktijk. Wegwijs in het centraal register van bescherming van de personen (CRBP)*, die Keure, 2023, 94-118; STAN – Trefpunt bewindvoering, ‘Actiebrief familiale bewindvoerder’, www.trefpuntstan.be/ontmoet-deel/deel-je-verhaal-detail-pagina/2024/03/29/Open-brief-inzake-familiale-bewindvoering (geraadpleegd op 6 februari 2025).

⁵¹ WUYTS T., DANDOY N., SWENNEN F., HENNAU S., HACON M. en JEURISSEN L., ‘Evaluatie van de wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid. Eindrapport’, studie uitgevoerd in opdracht van de FOD Justitie overeenkomstig artikel 224 wet 17 maart 2013, juni 2024, 144, nr. 317.

⁵² *Ibid.*, 212, nr. 482.

noodzakelijke bevoegdheden te geven om de persoonlijke en materiële belangen van hun kind te behartigen. Ouders van een kind met een beperking worden sowieso al zwaar belast en leggen een moeilijke weg af met veel zorgen en bekommernissen. Daarom mag redelijkerwijze worden verwacht dat bewindvoering zeker voor hen een hulpmiddel is en geen bijkomende last. In de praktijk stellen wij echter vast dat deze soepele maatregel beperkt wordt toegepast en in sommige gerechtelijke kantons zelfs helemaal niet".⁵³ STAN stelde voor dat er tijdens de aanstellingsprocedure van een ouders-bewindvoerder aandacht wordt besteed aan de mogelijkheid tot toepassing van artikel 500/2 oud BW zodat dit het voorwerp kan uitmaken van debat tijdens het verhoor van de partijen én zodat over de vereenvoudigde verslaggevingsverplichting expliciet uitspraak wordt gedaan in de aanstellingsbeschikking. Een wetswijziging die inhoudt dat een vrijstelling of een beperking van de verslaggeving de regel is tenzij de vrederechter anders bepaalt, zou deze onduidelijkheid kunnen verhelpen.

24. Ten derde bestaan er vandaag geen specifieke wettelijke criteria voor het toekennen of moduleren van een vereenvoudigde verslaggeving, waardoor de praktijken tussen verschillende arrondissementen erg verschillen. Zo kan er bv. sprake zijn van een vrijstelling van de verslaggeving, een vereenvoudigde verslaggeving of enkel een verslaggeving bij het begin en/of het einde van het bewind. De concrete uitwerking van de afwijking van de verslaggevingsverplichting voor ouders-bewindvoerders is momenteel volledig overgelaten aan de interpretatie van de vrederechters. Dat kan zowel positief als negatief zijn.

Positief, omdat dit ruimte laat om steeds rekening te houden met de concrete omstandigheden en de specifieke gezinssituatie. De vrederechter kan op maat oordelen, vergelijkbaar met het maatwerk dat binnen een bewind wordt gevraagd. Dit biedt enige flexibiliteit in gevallen waarin de ouders al dan niet vertrouwd zijn met boekhoudkundige taken, of wanneer de ouders al een hogere leeftijd hebben en niet vertrouwd zijn met online platformen. Hoewel het voorgaande misschien als stigmatiserend kan worden ervaren, kan het wel van belang zijn voor het ervaren gewicht van de taken die hen worden opgelegd. Ook dat is een vermindering van de 'zwaarte' van het ouderlijk bewind. Bovendien kan dit maatwerk ervoor zorgen dat, na jaren van correcte verslaggeving en een groot vertrouwen in de ouders-bewindvoerders, de vrederechter de ouders-bewindvoerders kan ontlasten van de zware verslagverplichting. Een discretionaire bevoegdheid voor de vrederechter maakt een meer persoonlijke benadering mogelijk, die niet standaard op elke situatie wordt toegepast, waardoor een evenwichtige afweging van de belangen van alle betrokkenen wordt gewaarborgd. In dit geval zou er gewerkt kunnen worden met een open categorie in artikel 500/2 oud BW, waardoor er enerzijds concrete richtlijnen worden geboden in de wet, maar anderzijds ook ruimte wordt gelaten aan de vrederechter om *in concreto* te bepalen wat de beste vereenvoudiging is in het specifieke geval.

Negatief, omdat een ruime discretionaire bevoegdheid ook nadelen met zich kan meebrengen en dit vooral op het gebied van rechtszekerheid en rechtvaardigheid. Wanneer de afwijkingen van de standaardregels sterk afhangen van de beoordeling van de vrederechter, kan dit voor de ouders-bewindvoerders ook onzekerheid creëren. Hoewel ouders-bewindvoerders wellicht een idee hebben van de mogelijkheden, speelt nog steeds de discretionaire bevoegdheid van de vrederechter, die erg varieert per arrondissement. Ouders-bewindvoerders weten dus niet hoe de regeling voor hen zal uitpakken. Dit maakt het mandaat van ouders-bewindvoerders minder transparant en minder duidelijk, vooral wanneer dit wordt vergeleken met het mandaat van andere familiale of professionele bewindvoerders: waar voor laatstgenoemden de regels en verplichtingen vaak meer gestandaardiseerd en vooraf bepaald zijn, zijn de afwijkingen voor ouders-bewindvoerders afhankelijk van de discretionaire bevoegdheid van de vrederechter. Dit kan leiden tot onduidelijkheid over wat nu precies verwacht wordt van ouders-bewindvoerders. Misschien zijn ouders-bewindvoerders dan

⁵³ STAN – Trefpunt bewindvoering, 'Actiebrief familiale bewindvoerder', www.trefpuntstan.be/ontmoet-deel/deel-je-verhaal-detail-pagina/2024/03/29/Open-brief-inzake-familiale-bewindvoering (geraadpleegd op 6 februari 2025).

minder geneigd het mandaat te aanvaarden, gezien de verregaande verplichtingen. Maar is dat dan wél in het belang van de beschermde persoon?

Concluderend blijft rechterlijke controle m.i. wel van belang voor ouderlijk bewind, mede gelet op de bescherming van de belangen van de beschermde persoon. Er moet echter wel een gezonde balans bestaan tussen het vertrouwen en de controle, evenals tussen een verantwoordingsplicht en transparantie naar alle partijen. Misschien kan de verslaggeving voor ouders-bewindvoerders eerder een preventieve functie worden toebedeeld: het is voor ouders-bewindvoerders een stimulans om zorgvuldig om te gaan met hun verplichtingen, maar het dwingt hen ook om op lange termijn na te denken over het beheer van het vermogen van hun kind. De wetgever had de bedoeling de verslaggeving te vereenvoudigen voor ouders-bewindvoerders, niet af te schaffen.⁵⁴ Bovendien zijn de gedingkosten *in casu* begroot op 0 euro, waardoor ouders-bewindvoerders zich niet geremd moeten voelen om een vereenvoudigde verslaggevingsverplichting te vragen, aangezien er geen negatieve gevolgen aan verbonden zijn.

IV. Besluit

25. De wettelijke verslaggevingsverplichting voor ouders-bewindvoerders strookt niet met de bedoeling van de wetgever om ouders te ondersteunen en te ontlasten van zware administratieve verplichtingen. Hoewel artikel 500/2 oud BW de mogelijkheid biedt tot vereenvoudigde verslaggeving voor ouders-bewindvoerders, blijkt uit de praktijk dat deze mogelijkheid nauwelijks wordt benut. De beperkte toepassing door vrederechters om ouders-bewindvoerders een vereenvoudigd jaarverslag te laten neerleggen, het niet aangepast zijn van het CRBP om digitaal een vereenvoudigd jaarverslag te kunnen invoeren en de keuzevrijheid voor familiale bewindvoerders om het jaarverslag op papier dan wel elektronisch bij het CRBP neer te leggen zorgt in de praktijk voor problemen. De combinatie van een complex digitaal systeem en inconsistente interpretaties door vrederechters vormt hierbij een aanzienlijke hindernis.

26. Om de administratieve last voor ouders-bewindvoerders te verminderen en de focus op de zorg voor hun meerderjarig kind te behouden, is een gestroomlijnde en uniforme aanpak noodzakelijk. Dit vereist een aanpassing van artikel 500/2 oud BW in de wetgeving, waarin onder meer verduidelijk wordt of vereenvoudigde verslaggeving de regel of een uitzondering is, onder welke voorwaarden afwijkingen mogelijk zijn, welke beoordelingscriteria gelden en wat de concrete inhoud moet zijn. Dit alles zonder maatwerk uit te sluiten: de vrederechter moet steeds een beoordeling *in concreto* kunnen maken. Daarnaast moet het CRBP aangepast worden om elektronische en vereenvoudigde verslaggeving *“parent-proof”* te maken.

27. De praktijk toont aan dat vereenvoudigde verslaggeving voor ouders-bewindvoerders niet alleen wenselijk, maar ook haalbaar is, aangezien sommige vrederechters reeds positief op de specifieke vraag van ouders-bewindvoerders ingaan. Het is daarom aan te bevelen dat ouders-bewindvoerders een verzoek tot vereenvoudigde verslaggeving indienen bij de vrederechter. Dit biedt niet alleen een praktische oplossing, maar draagt ook bij aan een meer consistente toepassing. In afwachting van een nauwkeurigere wettelijke bepaling die het beginsel van vereenvoudigde verslaggeving voor de ouders-bewindvoerders verduidelijkt, lijkt dit m.i. voorlopig de meest werkbare methode.

28. Door de juridische omkadering te verduidelijken, het CRBP *“parent-proof”* te maken en een meer uniforme interpretatie bij de vrederechters te bevorderen, kan een systeem worden gecreëerd dat zowel rechtvaardig als efficiënt is.

⁵⁴ DEGUEL F., ‘La loi du 17 mars 2013 réformant les régimes d’incapacité et instaurant un nouveau statut de protection conforme à la dignité humaine: vers une simplification’, *TBBR* 2013/6, (290) 309.

Amber JANS

Doctoraatsbursaal personen- en familierecht UHasselt⁵⁵

⁵⁵ BOF23OWB32.